N° 12

30 DÉCEMBRE 1887

11me ANNÉE

Directeur et Rédacteur en chef :
SANUA ABOU NADDARA
Rue Geoffroy-Marie, 6, PARIS

السنة الحادية عشر
جريدة حرة : مديرها ومحررها
الشيخ جمس سانوا ابو نظارة
باريس ٦ بيس سية بوجير

Vente secrète de l'Abou Naddara

Saisie de l'Abou Naddara

عدد ١٢ باريس فى ٣٠ دسمبر سنة ١٨٨٧

نفثة المسجون

ايها المصريون الابطال اخواننا فى الشدة والاهوال اليكم اسوق هذا الحديث من سجن ضيق امسى واصبح فيه مكبلا بالسلاسل والاغلال سلاسل ثقيلة قيدت بها بريطانيه الجائرة يدى ورجلى ولكن لم تستطع ان تقيد قلبا حرا لايموت الا شهيدا فى حب وطنه وعتق امته من رقة الاستبداد فالانكليز امة باغية قد جارت علينا وسجنت سبعة رجال من نواب امتنا فى سجن الاهوال ومن جملة هولاء الابطال مستر سوليفان قاضى قضاة دبلين عاصمة ارلندا العظما لكن من تشرب قلبه حب الوطن لايبالى بالسجون والاغلال

لايسلم الشرف الرفيع من الاذى
حتى يراق على جوانبه الدم

فاتعظوا بمثالنا ايها المصريون اخواننا فى الشدة وتدرعوا درع الشجاعة والوحده ودافعوا عن اوطانكم بالنفس والنفيس دفاع الابطال ليعلم المتغلبون عليكم بانكم رجال فحول النزال ولاتاخذكم فى حب وطنكم غفلة الخمول او جبانة القلوب واقرعوا مسامع المستبدين فيكم اناء الليل واطراف النهار بمقارع الانذار وقولوا لهم ان مصر للمصريين كما نقول لهم ان ارلندا للارلنديين ولاتقنطوا فان الدهر دولاب يدور ولاجور بيدوم فيه ولاظالم يجور

والقتال سجال يوم لهم ويوم عليهم
تحكموا فاستطالوا فى تحكمهم
وبعد حين كان الحكم لم يكن
لو انصفوا انصفوا لكن بغوا فالتى
عليهم الدهر بالآفات والمحن

وكنت اود لو ان تكون يداى مطلوقتين من القيود لاطلق قلمى فى ميدان الحماسه ولكن قضى الدهر على وللدهر احكام فاكتفوا بهذا القليل وجاهدوا فى سبيل الوطن الجليل والمولى تعالى ينصر المظلوم على الظالم ولو بعد حين

Patrik

تاريخ مصر من عهد المرحوم محمد على باشا الى عصرنا هذا

لما ان الح على السوال وتكرر على الطلب من معظم سكان الشرق فى وضع مختصر تاريخ عائلة المرحوم محمد على باشا وتشخيصه برسومات لزيادة الايضاح وليكون اشد تاثيرا فى التخيلات الفكرية راجعت كتب التواريخ المدله على ذلك وامعنت فيها النظر ثم انتقطت منها المفيد ووضعته فى ثمان رسومات كل رسم منها يشير الى عصر وكل من له ادنى تامل ونزه نفسه عن الاغراض يرى الفرق واضحا بين مقاصد فرنسا وانكلتره فى هذا الشان لان فرنسا من الابتداء الى الان غرضها تقدم الديار المصريه ونجاحها وان لايكون وادى النيل لغير اهله والدليل على ذلك لجتها دحكومتها هذه الايام فى عدم اختصاص خليج السويس بمطلق دوله حتى بحث فى جميل مساعيها ولم تزل مستمرة السعى فى اخلاء تلك الديار من الانكليز وعودتها كما كانت للمصريين واما انكلترا فلا

يجهل احد خبث مقاصدها من منذ محمد علي الى يومنا هذا من دس الدسائس واعمال الطرق لاستيلائها على الديار المصريه وما من فتنة ولا حادثة وقعت في مصر الا وتكون هي المؤسسه لها والسبب فيها ولا ينكر ذلك الا من له ميل معهم ومن الرسومات نعلم الصواب

الرسم الاول عصر محمد علي

لما علم ان القطر المصري قد صار في الدرجة الرفيعة من التقدم في الاشغال والصنائع والمعارف باعتناء الطائفة الفرنساويه التي جلبها واعدها لتمدن القطر حصل له سرور لا يكيف وجمع ارباب تلك الطائفة وابدى لهم ثنائه على جميع فعلهم وبذل همتهم فلو علم المرحوم محمد علي باشا مع توقد فكره ورجاحة عقله اذ ذاك ولكنه غير الطائفة الفرنساويه لا تأتي بها

الرسم الثاني عصر ابرهيم باشا

ابراهيم باشا

قد التقى مع سليمان باشا الفرنساوي رئيس اركان الحرب يوماً على شاطئ ترعة المنزلة وقد صارت ملحا اجاجا بعد ما كانت عذبا فراتا فقال له انظرها فعله الانكليز من تسليط البحر المالح على هذه الترعه حتى صارت في هذه الحاله كي لا ينتفع بها ارض ولا آدمي فقال له سليمان باشا لا تعجب من ذلك فان هذا دأب الانكليز لا منفعة فيهم لا للسيف ولا للضيف لما رأوا الغلبة عليهم وعدم تمكنهم من مقاومتنا اصطنعوا ذلك غيظا وحنقا منهم

الرسم الثالث عصر عباس باشا

من المعلوم ان اول من اجرى وابور السكه الحديد في مصر هو المرحوم عباس باشا وكان خدمة السكه الحديد حينئذ انكليز فاجتمع عباس باشا يوما بكافة القناصل للتفرج على الوابور اول مروره فاقترب منه قنصل الانكليز وقال له في اذنه ليس الفرنسيس الذين مدوا اسلاك الحديد في مصر بل نحن معشر الانكليز فقال له عباس باشا نعم انتم الذين تجربونه هنا لكن المشاع ان الفرنسيس هم الذين اخترعوه ومع ذلك فهذا عندي على حد سواء ان كنتم انتم ام هم الا اني اميل اليهم زياده عنكم لكني خشني منكم زياده عنهم فكونوا مطمئنين من جهتي

الرسم الرابع عصر سعيد باشا

قد عرض مسيو دولسبس على المرحوم سعيد باشا رأيه في فتح خليج السويس واورى له محل جريه من الخرطه وقال له هذا يكون تذكارا للاحياء اسمك الى الابد فتلقى سعيد باشا قوله بالقبول وقال له امكنك من فعل ذلك اذ علمت ان الانكليز لا يحدثونهم يستولون عليه بدهائهم وخبثهم كما هي عادتهم قلع الفرنساويه ونزولهم في محلهم

الرسم الخامس عصر اسمعيل باشا

ان المولى لم يره احد لكن بالعقل عرف وكل امورها ظواهر وبواطن لا يدري بواطنها الا من استقصى اصولها وعرف مراكزها ترى اليوم الانكليز مستوليه على القطر المصري ورأينا دخولها فيها بعد انقضاء عصر اسماعيل باشا لكن الخبير لا يلتبس عليه هذا الامر ويعلم عين اليقين بان الذي مهد للانكليز الطريق وجعلها تسلك هذا المسلك فهو اسماعيل باشا والقصة ان قنال السويس لما جرى كان ثلاث ارباعه للحكومه المصريه فبعد ما فعل اسماعيل باشا ما فعله من لم اموال الناس لنفسه واضافة حسابها على الحكومه المصريه وبيع ما قدر عليه من امتعة الحكومه ولم يترك في امكانه شيئا يباع حتى باعه ولو امكنه بيع ابي الهول واهرام الجيزه والبرابي لما تاخر ولما تعسر عليه بيع ذلك نظر يمينا وشمالا فلم ير شيئا يختلس بيعه سوى مالها من قنال السويس فعرض بيعه على وزير فرنسا فابى لعلمه بان هذا البيع محض خيانه وبيان رجل من يعلم بها ويقدم عليها فلما رأى منه ذلك عرضه على بيكونسفلد وزير انكلترا فما صدق ان يعرض عليه هذا البيع حتى ارسل الى اسماعيل باشا تلغرافا بقبول الشرا كما يراه الناظر مرسوما وقال اسماعيل في نفسه آخذ ثمن المبيعه اتمم به خزنتي ودع كل من يقول انا السبب في جر رجل الانكليز الى هذه الديار يقول وربما يكون ذلك سببا في استيلائهم عليها

الرسم السادس عصر ابي السعد توفيق

ليس العجب ممن اظهر الفسق والضلال لانه اوضح حقيقة امره ولم يغر الناس بشئ يخفيه ويظهر سواه ولكن العجب من اظهر الصلاح والاستقامه ولخفى نقيضها وها هو توفيق باشا ظاهره انه عابد لكن اموره تدل على غير ذلك هل العباده تجوز للعابد ان يملك امرا حاصرة الى من يبيعنا اسرها ويصيرها ارقا وعبيدا من ادخل الانكليز في مصر اليس توفيق

La France n'a jamais fait que du bien à l'Egypte et l'Angleterre ne lui a jamais fait que du mal. A quoi cela tient-il ? A ce que la France a toujours aspiré à laisser l'Egypte maîtresse de ses destinées, et l'Angleterre jamais. Cela étant, il nous importe peu que le Khédive actuel ait peur ou n'ait plus peur des Anglais; ce qui nous importe uniquement, c'est que l'Egypte, avec la sympathie de tous les esprits libéraux, rentre en possession d'elle-même et du souverain légitime que lui assigne la loi de la tradition musulmane.

ABOU NADDARA AUX PATRIOTES ÉGYPTIENS

Chers Amis et chers Concitoyens,

Beaucoup d'entre vous m'ont demandé, séparément et par lettres privées, ce que l'on devait penser, en Egypte, de la révolution présidentielle qui vient de se produire en France. Que devait il en résulter de bon ou de mauvais pour nous?

Je vais vous répondre collectivement et par lettre publique, car la chose en vaut la peine.

Mais d'abord, sachez, mes amis, qu'il en va tout autrement en France que chez nous.

Chez nous, c'est le Khédive, si domestiqué qu'il soit devenu par les Anglais, qui est l'homme, et c'est la nation égyptienne qui est la femme.

En France, c'est absolument tout le contraire. C'est le peuple, représenté par un parlement, qui est l'homme, et c'est le Gouvernement, représenté par le président de la République, qui est la femme.

En ma qualité d'étranger, recevant une noble et généreuse hospitalité parmi les Français, il va de soi que je ne puis me permettre d'apprécier, soit en bien, soit en mal, un pareil état de choses. Je le constate, et voilà tout.

Par malechance, pendant ces derniers mois, il est arrivé que beaucoup de cancans et de calomnies ont été débités sur le compte du président Grévy et de sa famille.

Je vous le dis, dans toute la sincérité de mon cœur, ces cancans et ces calomnies n'étaient pas fondés. On faisait des montagnes de ce qui était à peine une taupinière. Et, pour moi, comme pour beaucoup d'autres, le président Grévy est resté l'homme éminent, honoré et honorable entre tous, que j'ai si souvent présenté à votre sympathie et à votre respect.

Mais le peuple et le parlement français ne l'ont pas entendu de cette oreille ; et ces républicains, tout aussi fiers et tout aussi orgueilleux que le plus grand des autocrates romains, se sont écriés, eux aussi :

— « Il se peut que le président Grévy soit la victime sacrifiée de tous les bruits qui s'élèvent aujourd'hui contre l'Elysée, mais la *femme de César* ne doit pas même être soupçonnée, et nous le répudions rien que sur un soupçon, qu'à part nous, nous sommes les premiers à estimer injuste. »

Vous connaissez, mes chers amis et concitoyens, les suites de cette répudiation. Le président Carnot a succédé au président Grévy dans les faveurs du peuple et du parlement français, et c'est lui qui, selon l'expression célèbre du poète Racine « partage à la fois et leur trône et leur lit. »

Qu'est-ce que M. le président Carnot, élevé à une si haute fortune et à l'honneur d'un pareil choix? La France est si riche en hommes d'Etat plus célèbres que lui, qu'au premier moment on s'est demandé ce que signifiait son élévation aussi subite qu'inattendue.

Ce que signifie cette élévation, je vais vous le dire :

M. Carnot est le petit-fils d'un homme qui, dans son temps, égala presque le général Bonaparte en talents militaires, et qui le surpassa en vertus civiques. Le grand père de M. Carnot fut surnommé « l'organisateur de la victoire » sous la première République, et je ne doute pas que son petit fils mériterait le même titre, si la fatalité des circonstances, lançait de nouveau la France dans les luttes européennes du dernier siècle. C'est une âme profondémen pacifique, mais c'est un cœur ferme, n'étant en dessous de rien de ses traditions de famille et capable de faire face à toutes les éventualités d'un avenir prochain.

Quant à sa politique vis à vis de l'Egypte, elle est bien simple : c'est celle qui veut son émancipation nationale, dans le double intérêt de l'équilibre de la Méditerranée et de la liberté de la mer Rouge.

Nous lisons dans Le Figaro *du 5 décembre 1887*

Notre confrère égyptien, le cheikh *Abou Naddara*, le doyen des écrivains orientaux résidant à Paris, affirme que l'élection du nouveau Président de la République sera favorablement accueillie par les peuples d'Afrique : il dit :

Son double nom sonne agréablement aux oreilles arabes.
Sadi signifie bonheur, chance, félicité; *Carnot* signifie *du siècle*.
Cela s'interprète tout naturellement : « *Sadi Carnot, le bonheur de son siècle.* »

Qu'Allah l'entende !

Nous lisons dans la Correspondance Havas *du 5 décembre ce qui suit :*

Notre excellent confrère égyptien, le Cheikh Abou Naddara, doyen des journalistes orientaux résidant à Paris, félicite le nouveau Président de la République, dans une improvisation en vers qui nous révèle cette curiosité : Sadi Carnot sont deux mots arabes qui signifient : *Bonheur de son siècle.*

Voici la strophe qui renferme cette interprétation.

Paix et gloire à toi, Président
Bien-aimé de la République !
Ton double nom est sympathique
A tout le peuple musulman ;
Car, dans la langue du Prophète :
Bonheur du siècle, il s'interprète.

باشا وبعد ذلك تفتخرون بسبحته وتعظم عبادته

الرسم السابع انتها عصر توفيق

بينما هو جالس في بعض الايام وقد تهيئ له ان الانكليز في درجه من القوه والبساله والثروه والجاه اذ باحد الخدم قد دخل عليه وبيده ورقة تلغراف فاخذها اذ فيها بان الانكليز قد اكلوا زخم بيض من يد السود هلكت معظمهم وفقد جانب عظيم ممن كان مصاحبهم من المصريين فاخذه الانذهال وراى من الانكليز خلاف ما كان مخيلا له منهم اولا فقال قد قهروا وضربوا في السودان وهنا قد صاروا محتقرين جزا بما كانوا يقصدون من سوء طوياتهم وسلوكهم القبايح وارام لا يسوون شيئا فلا يعرفون يتحفظون على جسور نيل ماوه عادى ولا شيئ في الحكومة يصلحونه ولا يسيرون ادارة فاي فائدة في ابقاهم هنا دعوهم يذهبون حيث اتوا ليتني ما سهلت لهم طريق الدخول دعوهم يذهبون

الرسم الثامن راي ابي نظارة

قد ابداه بحضرة جم غفير وهو قوله

ايها الاخوان المصريون والاحبا الاوروباويون من انا اتشرف باحاطتهم يكفيكم مني خواص المقال لا تجهلون بان الفرنساويه الى الان لم يسعوا للقطر المصري الا في الصلاح وان الانكليز الى وقتنا هذا لم يجتهدوا الا في الشر والفساد وهذا كله مبني على النيه والمقصد لان فرنسا ما زالت ابدا مناها ان تكون مصر حاكمة نفسها وتعرف شغلها في مصلحة حالها بخلاف الانكليز فان مقصدهم بان تكون مستعبده لهم وان يكون السلطه واليد عليها ومع ذلك فتقطع النظر عن محبة توفيق في الانكليز او بغضته لهم او ندمه على ادخالهم فيها او غيره لانه ليس من الامور المهمه انما المهم لنا ان مصر بمساعي اولى الالباب وآرائهم المنزه عن الاغراض ان تعود مصر سيدة نفسها تحت رياسة والي له الوراثه طبق النص الشرعي

مقالة تاريخ مصر HISTOIRE D'ÉGYPTE EN HUIT TABLEAUX تفسير الرسومات

1. **Méhémet Ali :** Oui, oui, messieurs les Français, Bonaparte et Kléber, quoique des conquérants, ont été utiles à l'Égypte. Moi aussi, je suis de la race des conquérants utiles : c'est pour cela que je vous ai appelés près de moi et que je suis heureux de contempler avec vous la prospérité que nous avons rendue à ce pays.

2. **Ibrahim pacha :** Vous me dites, colonel Sève, que l'invasion de la mer, dans ce lac autrefois si bienfaisant et dans ces terres autrefois si fertiles, n'est due qu'à une rage des Anglais contre les Français ?

Le colonel Sève : Eh mon dieu, oui ! Quand nous les avons en face de nous, ces gredins-là n'en font jamais d'autres

3. **Le Consul général anglais** : Altesse, ce sont les Anglais et non pas les Français qui sont les créateurs des chemins de fer dont l'Égypte va être dotée.

5. **Abbas pacha** : Oui, mais les Français s'en disent les inventeurs. Au surplus, cela m'importe peu. J'aime mieux les Français que vous, mais je vous crains plus qu'eux. Donc, soyez rassurés.

4. **M. de Lesseps :** Ce percement du canal, Altesse, sera l'éternel honneur de votre règne.

Saïd pacha : Je le veux bien, Lesseps ; mais êtes-vous bien sûr que les Anglais ne s'en empareront pas un jour ou l'autre ? C'est assez leur habitude ; ils aiment à se substituer dans tout ce que font les Français.

5. **Le Khédive Ismaïl :** Il n'y a pas à dire, je suis sur mes empeignes. Ne pouvant vendre les Pyramides, j'ai mis en vente le Canal de Suez. Voyons ! qui me l'achètera ? Beaconsfield ou Decazes. *(On lui apporte une dépêche.)* C'est Beaconsfield. Decazes est un imbécile.

6. **Le Khédive Tewfick** : Papa m'a répété souvent : « L'Égypte aime généralement les Français, mais son khédive doit craindre par dessus tout les Anglais. » Moi, par tempérament, je n'aime que ceux que je crains. Vivent les Anglais ! Qu'ils viennent !

7. **Le Khédive Tewfick** : Les Anglais battus au Soudan, vilipendés ici, incapables d'administrer chez moi, ne faisant pas face à un Nil ordinaire, et tenus, de plus, en suspicion par l'Europe ! S'ils ne me font plus suffisamment peur, ils ne sont donc bons à rien ! Qu'ils s'en aillent.

8. **Abou Naddara** : Mes frères d'Egypte et mes amis d'Europe, que je vois réunis autour de moi, je ne vous dirai que quelques mots